

20140224

Основи охорони праці. Вікторія Іллівна

Лекція №1.

1. Поняття і загальна характеристика охорони праці.
2. Організація охорони праці на підприємстві.
3. Інструктаж, навчання та перевірка знань працівників з охорони праці.
4. Розслідування і облік нещасних випадків праці захворювань та аварій на виробництві.

1. **Охорона праці залежить від контексту в трьох вимірах:**

- 1) Принцип трудового права
- 2) Право працівника на безпечні умови праці
- 3) Правовий інститут трудового права
- 4) Окрема наукова дисципліна

Згідно з законом охорони праці,

ОХОРОНА ПРАЦІ – система правових соціально економічних організаційно-технічного, санітарно-гігієнічних, профілактично-лікувальних засобів спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини в процесі трудової діяльності.

В широкому сенсі розглядається як узгоджена комплексна система

Безпеки життя здоров'я в процесі покладених на нього трудових обов'язків.

У вузькому юридичному тлумаченні термін охорони праці означає конкретний правовий інститут трудового права який об'єднує норми безпосереднього спрямовані на певне забезпечення умов праці які є безпечними для життя і здоров'я працівників.

Охорона праці має: соціальне, економічне та правове значення.

Соціальне значення полягає в тому, що охорона праці сприяє зміцненню та збереженню здоров'я працівника від шкідливих та небезпечних виробничих факторів..

Економічне значення. Реалізується в зростанні продуктивності праці, підйомі економіки та збільшення виробництва.

Правове значення охорони праці полягає у правовому регулюванні роботи з урахуванням важкості умов праці, фізіологічних особливостей жіночого організму, організму неповнолітніх і стану працездатності інвалідів, тощо.

Зміст права на охорону праці включає право працівника на:

- 1) Робоче місце, що відповідає вимогам охорони праці.
- 2) Загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності.
- 3) Відмову від виконання робіт у випадку виникнення небезпечного для життя та здоров'я наслідок порушення вимог охорони праці.
- 4) Забезпечення індивідуального та колективного захисту за рахунок роботодавця.
- 5) Навчання безпечними методам праці за рахунок роботодавця.
- 6) Звернення до державних органів влади (ДОВ) і органів місцевого самоврядування (ОМС) роботодавця, профспілки охорони праці. Також працівник має право на особисту участь або участь через своїх працівників у розгляді питань, пов'язаних із забезпеченням безпечних умов праці на його робочому місці і в розслідуванні нещасного випадку, що відбувся з ним на виробництві або у випадку професійного захворювання.
- 7) Медичний огляд відповідно до медичних рекомендацій зі збереженням місця роботи та середнього заробітку під час його проходження.
- 8) Компенсації та пільги, які встановлені законодавством колективним договором, або угодою, трудовим договором, якщо працівник зайнятий на важких роботах або на роботах зі шкідливим або небезпечними умовами праці.

ОПОЗДАЛ 15 мин 20140324

Організація прав на підприємстві

Для організації та виконанні правових, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних засобів, спрямованих на запобігання нещасних випадків, професійних захворювань і аварій у процесах праці на підприємствах створюється служба охорони праці, які підпорядковуються безпосередньо роботодавцю.

Служба створюється з кількістю працівників 50 і більше осіб.

Якщо менше, тоді функції служби охорони праці можуть виконувати порядку сумісництва особи, які мають відповідну підготовку. А там де кількість працюючих менше 20 осіб можуть залучатися по сторонні особи на доповідних засадах, які мають досвід робіт не менше 3 років. Основне завдання є опрацювання ефективної системи управління охорони праці та сприятливості удосконалення діяльності у цьому напрямку кожного структурного підрозділу і кожного працівника.

Органи проведення профілактичних засобів спрямовані на усунення шкідливих і небезпечних факторів, запобігання нещасних випадків на виробництвах, професійних захворювань та та іншим випадкам загрози життю та здоров'ю працівника

3) Вивчення та сприяння провадженню у виробництво досягненню науки та техніки прогресивних і безпечних технологій, сучасних засобів колективного та індивідуального захисту працівника

4) контроль за дотриманням працівниками вимог, нормативних актів з охорони праці, положень колективних угод, та локальних актів з охорони праці.

5) Інформування та надання роз'яснень працівникам підприємства з питань охорони праці. Робота даної служби здійснюється відповідно до плану та графіків, які затверджені роботодавцем. Ліквідація служби з охорони праці допускається лише в разі ліквідації підприємства, чи припинення використання найманої праці фізичної особи.

На підприємствах з чисельністю понад 100 осіб, а також на підприємствах специфіка виробництва яких передбачає проведення з персоналом великого обсягу робіт з питань охорони та безпеки праці, рекомендується створення кабінету промислової безпеки та охорони праці.

На підприємстві де працюючих понад 50 осіб може створюватися пожежна технічна комісія. Тільки у виняткових випадках її функції може виконувати служба з охорони праці. Також обов'язковим завданням роботодавця є здійснення медичних оглядів працівників.

Роботодавець зобов'язаний за свої кошти забезпечити фінансування та реорганізувати проведення:

А) попереднього і періодичного медичних оглядів працівника, які зайняті на важких роботах, роботах зі шкідливими чи небезпечними умовами праці, або таких де є потреба у професійному доборі.

Б) Щорічного обов'язкового медичного огляду осіб віком до 21 року.

3 питання. Навчання інструктаж та перевірка знань працівників

Працівник, під час прийняття на роботу і в процесі роботи повинні проходити за рахунок роботодавця інструктаж навчання з питань охорони праці, з надання першої медичної допомоги потерпілим, і правила поведінки в разі виникнення аварії.

Навчання з питань охорони праці – це навчання працівника з метою отримання необхідних знань та навичок з питань охорони праці або безпечного ведення робіт.

На підприємствах затверджуються і розробляються відповідні положення підприємств про навчання з питань охорони праці, а також плануються плани графіки проведення такого навчання з якими заздалегідь ознайомлюють працівника.

Види інструктажу.

За характером і часом проведення інструктажі поділяються на:

- 1) вступний
- 2) первинний

- 3) повторний
- 4) позаплановий
- 5) цільовий

Вступний інструктаж проводиться:

А) з усіма працівниками, які приймаються на роботу, постійну чи тимчасову, незалежно від їх освіти, стажу роботи чи посади.

Б) з працівниками інших організацій, які прибули на підприємство і приймуть безпосередню участь у виробничому процесі або виконують інші роботи на підприємстві.

Первинний інструктаж проводиться до початку роботи, безпосередньо на робочому місці з працівником:

1. новоприйнятим на підприємство або до фіз. Особи яка викор найману працю
2. який переводиться з одного структурного підрозділу підприємства на інше
3. який виконуватиме нову для нього роботу
4. відрядження працівником іншого підприємства, який бере безпосередню участь у виробничому процесі на підприємстві.

Повторний інструктаж проводиться на робочому місці індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці:

- 1) приведення в дію нових, або перегляненні нормативно правових актів, а також при внесенні змін та доповнень до них
- 2) при зміні технологоічного процесу
- 3) заміні або модернізації устаткування, заміні або модернізації устаткування, зміні сировини та інших факторів які впливають на стан та здоров'я працівника

Також позаплановий інструктаж проводиться при порушенні працівниками вимог НПА що призвели до травм аварій, пожеж, тощо.

4) При перерві в роботі в виконанні робіт більше ніж 30 календарних днів для робіт з підвищеною небезпекою та більше 60 днів для інших видів робіт.

Цільовий інструктаж – здійснюється

- 1) при ліквідації аварії, або стихійного лиха
- 2) при проведенні робіт на які відповідно до законодавства оформлюється наряд-допуск, наказ або розпорядження
- 3) Новоприйняті працівники після первинного інструктажу на робочому місці до початку самостійної роботи повинні під керівництвом досвідчених кваліфікованих працівників пройти стажування протягом не менше 2-15 змін або дублювання не менше 6-ти змін.

Стажування – це набуття особою практичного досвіду, виконання виробничих завдань і обов'язків на робочому місці підприємств, після теоретичної підготовки і до початку самостійної роботи під безпосереднім керівництвом досвідченого фахівця.

Дублювання - самостійне виконання працівником професійних обов'язків на робочому місці під наглядом досвідченого працівника з обов'язковим проходженням протиаварійного і протипожежного тренування.

4 пункт. Розслідування і облік нещасних випадків, професійних захворювань

Розслідування нещасних випадків проводиться у разі раптового погіршення стану здоров'я працівника, одержання ним поранень, травм, в тому числі в наслідок тілесних ушкоджень, заподіяних іншою особою, і гострого професійного та інших отруєнь, одержання теплового удару, опіків, обмороження у разі утоплення, ураження електричним струмом, блискавкою та іонізуючим випроміненням, отримання інших ушкоджень в наслідок аварій, пожеж, стихійного лиха, що призвели до втрати працівником працездатності на один день або більше, або до необхідності переведення його на іншу

роботу. У разі зникнення працівника під час виконання ним трудових обов'язків а також у разі смерті працівника на підприємстві.

Про кожний нещасний випадок потерпілий, або працівник який його виявив чи інша особа-свідок нещасного випадку повинні негайно повідомити безпосередньо керівника робіт чи іншу уповноважену особу на підприємстві, а також вжити заходів до надання необхідної допомоги потерпілому. Работодавець, одержавши повідомлення про нещасний випадок зобов'язаний:

- 1) негайно повідомити про нещасний випадок в Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві або під час професійних захворювань
- 2) підприємство де працює потерпілий, якщо він працює на іншому підприємстві
- 3) негайно повідомити органи державної охорони за місцем знаходження підприємства
- 4) утворити наказом комісію з розслідування нещасного випадку у складі не менше ніж три особи та організувати розслідування

Що має робити комісія з розслідування нещасного випадку, що входить в її обов'язки:

- 1) Обстежити місце нещасного випадку
- 2) Одержати пояснення потерпілого
- 3) Опитати свідків та осіб які причетні до нещасного випадку
- 4) Визначити відповідність умов праці та її безпеки вимогам законодавства про охорону праці
- 5) З'ясувати, обставини і причини нещасного випадку
- 6) Визначити чи пов'язаний цей випадок з виробництвом

- 7) Установити осіб, які допустили порушення вимог законодавства про охорону праці, розробити заходи щодо запобігання подібним нещасним випадкам.
- 8) Скласти акт розслідування нещасного випадку а також акт про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом

Тобто скл 2 док. Про розл нещас випад і сам нещас випадок. Якщо нещасний випадок визнаний таким, що пов'язаний з виробництвом.

До складу комісію включаються:

- 1) Керівник (спеціаліст) з служби охорони праці або посадова особа, на яку роботодавцем покладено обов'язок виконання функцій спеціаліста з питань охорони праці, також керівник структурного підрозділу підприємства, на якому стався нещасний випадок
- 2) Представник робочого органу виконавчої дирекції фонду
- 3) Представник первинної організації профспілки членом якої є потерпілий.

ТЕМА 2014-04-07

Соціальне страхування від нещасного випадку та професійних захворювань на виробництві

Завданням страхування від нещасного випадку є:

- 1) Проведення профілактичних заходів, спрямованих на усунення шкідливих і небезпечних виробничих факторів, запобіганням нещасних випадків на виробництві, професійним захворюванням та іншим випадкам загрози, здоров'ю застрахованих, які можуть бути викликані умовами праці.
- 2) Відновлення здоров'я та працездатності потерпілих на виробництві від нещасних випадків або професійних захворювань
- 3) Відшкодування шкоди, пов'язаною з втратою застрахованими особами заробітної плати, або її частини під час виконання трудових обов'язків, надання їм соціальних послуг у зв'язку з ушкодженням здоров'я а також у разі їх смерті, здійснення страхових виплат непрацездатним членам їх сім'ї.

Суб'єкти та об'єкти страхування від нещасного випадку.

Суб'єктами страхування від нещасного випадку є застраховані особи а в окремих випадках члени їх сімей, також страхувальники та страховик.

Застрахованою особою є фізична особа, на користь якої здійснюється страхування.

Страхувальниками є – роботодавці, а в окремих випадках – застраховані особи.

Страховик – це фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

Роботодавцем відповідно до закону України про ООП є:

- 1) Власник підприємства, або уповноважений ним орган та фізична особа, яка використовує найману працю.
- 2) Власник розташованого в Україні іноземного підприємства, установи чи організації, т.ч. і міжнародних філій та представництв, які використовують найману працю, якщо інше не передбачене міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана ВРУ.

Обов'язковим страхуванням від нещасного випадку підлягають:

- 1) Особи які працюють на умовах трудового договору або на інших підставах передбачених законодавцем.
- 2) Учні та студенти навчальних закладів, аспіранти, доктора, залучені до будь яких робіт під час, перед або після занять. Під час занять, коли вони набувають професійних навичок, а також в період проходження виробничої практики, стажування виконання робіт на підприємстві.

- 3) Особи, які утримуються у виправних, лікувально-трудових, виховно-трудових закладах, та залучаються до трудової діяльності на виробництві цих установ, або на інших підприємствах за спеціальними договорами.

Для страхування від нещасного випадку на виробництві, непотрібно згоди або письмової заяви працівника. Всі особи, які перелічені в законі вважаються застрахованими незалежно від фактичного виконання своїх обов'язків, щодо сплати страхових внесків. Усі застраховані особи є членами фонду соціального страхування від нещасного випадку.

Добровільно від нашесного випадку можуть застрахуватись:

- 1) Особи які забезпечують собі роботи самостійно (адвокат, нотаріус, або творчою діяльністю, пов'язаною з отриманням доходу безпосередньо від цієї діяльності), також члени фермерського господарства. Особистого селянського господарства, у випадку якщо вони не є найманими працівниками.
- 2) Громадяни, суб'єкти підприємницької діяльності.

Страховий ризик – це обставини, в наслідок яких може статися страховий випадок.

Страховим випадком є – нещасний випадок на виробництві, або професійне захворювання, що спричинило застрахованого, професійно зумовлено психологічній, психічну чи фізичну травму за обставин з настанням яких виникає право застрахованої особи на отримання нотаріального забезпечення та/або соціальних послуг.

Нещасний випадок – це обмежена в часі подія, або раптовий вплив на працівника небезпечного виробничого фактору чи середовища, що сталися в процесі виконання їх своїх трудових обов'язків, в наслідок яких заподіяно шкоду здоров'ю або настала смерть.

Фонд соціального страхування від нещасних випадків – це некомерційна самоврядна організація, що діє на підставі статуту який затверджується її правлінням.

Управління фондом здійснюється державою, представниками застрахованих осіб та роботодавцями.

Безпосереднє управління фондом здійснюється його правлінням та виконавчою дирекцією.

До складу правління входять: представники трьох сторін: держави, застрахованих осіб та роботодавців з вирішальним фондом, я.

Представники держави: призначаються кабінетом міністрів України.

А представники застрахованих осіб та роботодавців обираються об'єднаннями профспілок та роботодавцями, які мають статус всеукраїнських. Порядок виборів представників визначається кожним об'єднанням самостійно від кожної з трьох сторін призначається та обирається по 15 членів управління фонду, з вирішальним голосом та по 5 їх дублерів, які за тимчасової відсутності членів їх правління виконують їх за рішенням правління цього фонду.

Питання: Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження.

Виконання статутних функцій та обов'язків фонду покладається на страхових експертів з охорони праці.

Страховими експертами з ООП можуть бути особи з вищою спеціальною освітою за фахом спеціаліста з ООП або особи с вищою технічною або медичною освітою, які мають стаж практичної роботи на підприємстві не менше 3 років, а також відповідне посвідчення, яке видається спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади.

Страхові експерти з ООП мають право:

- 1) Безперешкодно, у будь який час відвідувати підприємства для перевірки стану умов і безпеки праці та проведення профілактичної роботи з цих питань.
- 2) У складі відповідних комісій брати участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань а також у перевірці знань працівників підприємств.

- 3) Одержувати від роботодавців пояснення та інформацію у тому числі у письмовій формі щодо стану охорони праці та видів здійснюваної діяльності.
- 4) Брати участь у роботі комісій з питань охорони праці підприємства.
- 5) Вносити роботодавцям обов'язкові для виконання подання про порушення законодавства про ООП, а органам виконавчої влади з нагляду за охороною праці подання щодо застосування адміністративних стягнень або притягнення до відповідальності посадових осіб, які допустили ці порушення а також про заборону подальшої експлуатації робочих місць дільниць і цехів робота на яких загрожує життю чи здоров'ю працівників.
- 6) Також мають право на складання протоколів у випадках порушення передбачених законом.
- 7) Брати участь як незалежні експерти в роботі комісій з випробувань та приймання в експлуатацію виробничих об'єктів, засобів виробництва, індивідуального захисту апаратури та приладів контролю.

Страхові експерти з охорони праці проводять свою діяльність відповідно до положень про службу страхових експертів з охорони праці, профілактики нещасних випадків та професійних захворювань.